

LA VIRREINA CENTRA EL 2025 EN EL CONCEPTE DE RUPTURA EN EL CAMP DE L'ART

La programació de la temporada investiga què han significat històricament les pràctiques artístiques de confrontació

- Les primeres exposicions de l'any estan dedicades a autors essencials de les experiències artístiques més ideològicament revolucionàries: la cineasta afrocaribina Sara Gómez; el dramaturg italià Eugenio Barba i la seva emblemàtica companyia Odin Teatret; la compositora, vocalista i performer nord-americana Cathy Berberian, i l'historiador de l'arquitectura, escriptor i teòric de l'art i la literatura proletària francès Michel Ragon.
- Trinh T. Minh-ha, Paloma Polo, Isaías Griñolo, Álvaro Perdices, Sergi Aguilar, Michelangelo Antonioni i Luigi Ghirri completen les deu exposicions que es podran visitar enguany al Centre de la Imatge.
- Un gruix important dels programes públics se centrarà en la revisió de la historiografia artística i ideològica produïda a Catalunya durant l'últim mig segle per figures com Carles Hac Mor i Ester Xargay, Arnau Puig, Enrique Lynch, Manuel Sacristán.
- Completen la programació cinc publicacions sobre Joseph Beuys, Sara Gómez, Oriol Vilapuig, Eugenio Barba i Odin Teatret, i el catàleg de l'exposició *La ciutat en disputa*.

La radicalitat és, avui, un dels principals distintius que identifiquen les hegemonies polítiques, econòmiques i mediàtiques. Vivim fins a tal punt en un període de cooptació sobre el que és radical que, si es compara la potència disruptiva del pensament ultradretà reaccionari amb els exercicis de desacord a càrrec de bona part de la cultura institucionalitzada, observarem que, en aquests moments, algunes de les tensions ideològiques més apressants es declinen com doctrines de moda, sota les categories mortes de la modernitat o segons un argot més reformista que transformador.

En aquest context de suplantació, el programa de La Virreina per al 2025 investiga què ha significat històricament el concepte de ruptura en el camp de l'art, quins han estat els processos i les implicacions tant pretèrites com actuals assumides pels artistes durant aquestes pràctiques de confrontació, per on van depassar els llenguatges estètics de cada moment per acumular interessos col·lectius, què hauríem no només de «llegir», sinó, sobretot, «reprendre» de totes aquelles epistemes del dissens.

EXPOSICIONS

En l'àmbit estrictament expositiu, durant el primer trimestre es presenten quatre projectes dedicats a una sèrie d'autors essencials a l'hora de comprendre algunes de les experiències artístiques més ideològicament revolucionàries que van arrancar a finals dels anys cinquanta del segle passat i es van prolongar fins a l'actualitat. Ens referim a les mostres *Sara Gómez. Poder popular*, sobre la cineasta afrocubana que comissaria Valentín Roma; *Eugenio Barba / Odin Teatret. Autopenetració*, dedicada al dramaturg italià Eugenio Barba i la seva emblemàtica companyia Odin Teatret, a cura de Roger Bernat; *Cathy Berberian. Stripsody*, al voltant de la compositora, vocalista i performer nord-americana, comissariada per Arnau Horta, i *Michel Ragon. I després de le Corbusier?*, centrada en l'historiador de l'arquitectura, escriptor i teòric de l'art i la literatura proletària francès Michel Ragon, amb el comissariat de Fernando Marzá i Neus Moyano.

En el mateix sentit, les exposicions de la cineasta, escriptora i compositora vietnamita Trinh T. Minh-ha, i dels artistes visuals Paloma Polo, Isaías Griñolo i Álvaro Perdices plantegen, respectivament, una aproximació a la idea de «cinema etnogràfic experimental» des de perspectives no eurocèntriques, una mirada a aquells relats silenciats per les narracions imperants, un qüestionament del trop «Espanya» a partir de les poètiques de la desobediència popular i una mena de cosmologia sobre les polítiques del paisatge, les iniciatives contra-pedagògiques i la memòria comunitària en els espais de l'art mitjançant certes gramàtiques associades a allò queer.

Per últim, l'exposició de l'escultor *Sergi Aguilar. Contrapunt* compila més de cinquanta anys de produccions fotogràfiques juntament amb una selecció de les seves peces audiovisuals.

Tancarà el programa museogràfic una exhibició comissariada per Frederic Montornès que relaciona l'emblemàtica sèrie pictòrica del cineasta Michelangelo Antonioni, titulada *Le Montagne Incantate*, amb les imatges del fotògraf també italià Luigi Ghirri, ambdues realitzades, sense aparent connexió ni cronològica ni conceptual, durant els anys setanta.

PROGRAMES PÚBLICS

Quant a l'apartat de programes públics i investigacions, cal destacar com a eix significatiu la revisió de la historiografia artística i ideològica produïda a Catalunya durant l'últim mig segle, que posseeix nombroses particularitats potser pendents d'una relectura actualitzada.

El principal element d'aquesta línia és un gran projecte patrimonial, que tindrà dos anys de durada, al voltant de la trajectòria de Carles Hac Mor i Ester Xargay, i que implica una exhaustiva catalogació i restauració dels fons documentals d'ambdós artistes; dos festivals poètics performatius; una sèrie de 15 entrevistes audiovisuals, gravades a tall de testimonis sobre l'obra, l'època i el paper de catalitzadors d'Hac Mor i Xargay en l'escena artística catalana, i, finalment, una publicació que aspira a ser un llibre de referència per a desplaçaments futurs en formats diversos, i que recollirà els anteriors sabers i veus, afegint-hi assajos inèdits, cronologies precises i materials recuperats.

Un altre autor que suscitarà diversos cicles de conferències, diàlegs i taules rodones, així com un quadern monogràfic, elaborat *exprofeso* a manera d'homenatge en el cinquè aniversari de la seva mort, és Arnau Puig, de qui s'analitzarà l'actualitat dels seus posicionaments filosòfics i polítics, el seu paper protagonista i a la vegada el seu caràcter de símptoma dins una història de l'art irredempta, no derivativa i possiblement sense continuïtat en el context de la crítica a Catalunya.

També commemorant un lustre de la seva desaparició, tindran lloc unes jornades dedicades a l'escriptor, filòsof i editor Enrique Lynch, professor d'Estètica a la Universitat de Barcelona durant dues dècades. Els seus llibres *Prosa y circunstancia* (1997), *La televisión: El espejo del reino* (2000), *Nubarrones: Breviario intermitente* (2014) i *Ensayo sobre lo que no se ve* (2020), entre d'altres, són títols primordials per a aproximar-se a la cultura visual contemporània.

En l'any del centenari del naixement de Manuel Sacristán, La Virreina dedicarà un simposi a la figura de l'autor que va introduir la teoria marxista a l'Estat espanyol i que va dirigir les mítiques revistes *Nous Horitzons*, *Materiales*, *Laye*, *Realidad* i *Mientras Tanto*, a més de ser membre dels òrgans de direcció del PSUC i el PCE en la clandestinitat durant la dictadura franquista.

Així mateix, el projecte de diàlegs, seminaris i tallers en línia titulat *Paisatges després de la catarsi*, amb crèdits acadèmics per als assistents, comptarà amb alguns dels pensadors, artistes i escriptors més originals del moment, com Alexei Yurchak, Adam Curtis, Rita Indiana, Juan Cárdenas, Layla Martínez, Paul B. Preciado, Luis López Carrasco i Yásnaya Aguilar, entre d'altres, amb la curadoria d'Iván de la Nuez.

En el vintè aniversari de la fundació de l'editorial argentina Caja Negra, i ja que les relacions amb el projecte de La Virreina durant l'última dècada van més enllà d'un bon nombre de noms compartits —des d'Alexander Kluge a Armen Avanesian o Boris Groys, de Franco «Bifo» Berardi a Jean-Luc Godard, de Jussi Parikka, Genesis P. Orridge o Hito Steyerl a Claire Bishop— se celebrarà una trobada en què compartirem ambdues experiències «instituent», i que servirà per avaluar les aportacions de la producció i distribució de coneixements crítics en les noves esferes públiques.

Per acabar, se celebraran les IV Jornades de Fotografia Contemporània que organitza l'IEFC (Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya) en col·laboració amb La Virreina Centre de la Imatge.

PUBLICACIONS

Pel que fa a les publicacions del 2025, convé ressaltar el vuitè número de la col·lecció d'assaig visual dissenyada per Hermanos Berenguer que, sota l'edició de Pilar Parcerisas i amb el títol *Joseph Beuys. Art, utopia i revolució*, reuneix, per primer cop en català, una selecció d'onze textos, converses i manifestos de l'artista alemany.

D'altra banda, apareixerà el cinquè número de la col·lecció breu, titulat *Sara Gómez. Poder popular*, una antologia d'assajos inèdits sobre la cineasta afrocubana a càrrec de Martha Luisa Hernández Cadenas, Luciana Cadahia, Katherine Bisquet, Juan Antonio García Borrero, entre altres, juntament amb alguns textos teòrics essencials, com els d'Olga García Yero, Susan Lord, Sandra Abd'Allah-Álvarez Ramírez, Devin Spence Benson o Inés María Martiatu Terry i diverses entrevistes d'època, per exemple, la que li va fer Marguerite Duras a Sara Gómez el 1964.

oriol vilapuig. Habitar i organitzar és un llibre fet a partir de la sèrie homònima que l'artista va concebre per a l'exposició *Imatges buides* a La Virreina Centre de la Imatge, l'any 2022. Es tracta d'un volum que integra les aportacions d'una cinquantena d'autors que expandeixen, comenten o dialoguen amb les imatges del treball de Vilapuig. Yves Berger, Anna Manubens, Serafín Rodríguez Teja, Laia Carbonell, Pedro G. Romero, Patricia Dauder, Lluís Alabern i Àngel Calvo, entre molts altres, són alguns dels noms reunits en aquest projecte editorial.

En col·laboració amb Puente Editores es publicarà el catàleg *La ciudad en disputa*, que compila els materials generats a partir de l'exposició del mateix nom, comissariada a La Virreina, el 2023, per María García Ruiz i Moisés Puente, i que incorpora assajos de Inmaculada E. Maluenda i Enrique Encabo; David Escudero, i Ana Catarina Costa, Francisco Ascensão, João Paupério i Maria Rebelo.

Finalment, en cooperació amb el Polo Biblio-Museale di Puglia i l'editorial Terranova veurà la llum una publicació sobre Eugenio Barba i l'Odin Teatret amb textos del dramaturg i comissari de la mostra Roger Bernat, Roberto Fratini i el col·lectiu colombià Mapa Teatro.

BALANÇ 2024 I PRESSUPOST 2025

Durant l'any 2024 han passat per La Virreina Centre de la Imatge 129.145 persones. Aquesta xifra suposa un increment del 6% respecte a l'any anterior i la consolidació del nombre de visitants per sobre de les 100.000 persones. L'exposició amb més concurrència ha estat *Jeff Wall. Contes possibles*, amb 62.719 visites, i cal destacar també les més de 4.800 persones que han assistit als programes públics.

Pel que fa a les itineràncies, l'exposició de Jeff Wall s'ha pogut visitar a White Cube de Londres entre el 22 de novembre del 2024 i el 12 de gener del 2025 i viatjarà també al Museu de Arte, Arquitectura e Tecnologia de Lisboa la primavera del 2025. També l'exposició de Mar Arza, *Sotaven*, itinerarà al Palacio de los Condes de Gabia, a Granada aquest any.

La Virreina Centre de la Imatge compta amb 1.300.000 euros de pressupost per a l'exercici 2025, dels quals un 58% (750.000 €) són per a la producció d'exposicions, programes públics, publicacions i investigacions.

Més informació i imatges:

Laia Carbonell – lcarbonellf@bcn.cat - 677441414 / 933161156
<https://eicub.net/share/service/publicSite?node=workspace://SpacesStore/ea795954-565c-400b-b95e-1d944abc0720>